

Ons Dagelijks Groen: bezieling als basis van verbreding

Inzetten op schaalvergroting of verbreding? Voor Luc De Neef (60) en Sonja Moens (59) uit Meldert (Aalst) was de rekening letterlijk en figuurlijk vlug gemaakt. Ons Dagelijks Groen ademt dan ook gezond boerenverstand uit. Dat is de grote drijfveer waar alles hier rond draait: de afgebouwde preiteelt, maar vooral de verhoogde inzet op de hoevewinkel, groene zorg én landbouwenducatie. Een verhaal van grote bezieling, nooit aflatende begeestering, oprechte eerlijkheid en heel veel gedeelde passie.

Lieven Vancoillie

Wie voor het bedrijfsgebouw van Ons Dagelijks Groen in Meldert staat – met aan de voorkant de hoevewinkel en ruimtes voor educatie en teambuilding – heeft geen rechtstreeks zicht op welke oase van rust, natuurpracht en diversiteit achteraan het groene domein schuilt. Je kan daar wandelen met geiten, je volledig laten onderdompelen in onze (beeld)rijke geschiedenis, de eenden voederen, of ... Je kunt het zo gek niet bedenken of het is er. Kinderen (en ook volwassenen) komen ogen te kort om te zien wat voor moois dit educatief belevingscentrum te bieden heeft. En als je dan nog een exclusieve rondleiding van boerin Sonja en boer Luc krijgt, gaat een deels nieuwe wereld open.

Een gedeelde passie

Het had ook anders, of niét kunnen zijn. Dat ze meer dan een gedeelde passie (voor elkaar) hadden, ontdekten Luc en Sonja al op de banken van hun studies industrieel ingenieur (respectievelijk tuinbouw en landbouw). “Ik was lid van de LRV (Landelijke Rijverenigingen) en hielp regelmatig op een

boerderij”, zegt Sonja. “Ik werkte graag met dieren en wilde dierenarts worden, maar dat lag niet onmiddellijk binnen mijn mogelijkheden. Ik startte het eerste jaar industrieel landbouw, maar koos uiteindelijk voor de opleiding interieurarchitectuur en arbeidsanalyse. Daarna werkte ik lange tijd in verschillende functies buitenshuis, om nadien mijn opgedane ervaring in ons bedrijf te gebruiken.”

Hoewel Luc dan wél weer uit een landbouwerfamilie stamt en ook voor studies tuinbouw koos, werkte hij eerst voor BASF. “Ik zat er in de verkoop tuinbouw (groenteteelt en boomkwekerij) en verkocht onder meer planten, potgrond en gewasbescherming. Telkens ik op een erf kwam, had ik er zo graag willen blijven. Daarna startte ik zelf met teelten als bloem- en savooikool, vroege aardappelen en prei. Ik liep me echter dood tussen al die teelten en het was vaak moeilijk te combineren.”

“Ik verkoos om te gaan specialiseren en ik werd een echte preiboer. Prei is, naast sla in volleggrond vroeger, overigens een van de meest natuurlijke teelten in Vlaanderen. Een bloemkool

moet op een bepaald moment weg, een prei mag weg. Dat maakt een groot verschil in de bedrijfsplanning”, aldus Luc. Er zijn ook de prijzen die vaak aan schommelingen onderhevig zijn. “De beste periode voor prei is tussen kerst en half januari, en zeker ook de prei die eind april wordt geoogst en die je als frigoprei kunt verkopen.”

Wanneer de vonk dan echt oversloeg op die schoolbanken? “Op zekere dag vertelde Sonja dat ze de mesthoop had gekuist. Toen wist ik: we delen dezelfde passies. En dat doen we 40 jaar later nog. We doen nu wat we graag doen en waar we goed in zijn.” “Ja, de messing (mesthoop) heeft het gedaan”, lacht Sonja. “Toen werd Luc verliefd op mij.”

Multifunctioneel belevingscentrum

Veertig jaar later passen alle puzzelstukjes wonderwel in elkaar. “We hadden wat we nu doen al eerder moeten doen. Het hele project had wel de tijd nodig om te rijpen, te groeien en tot volle wasdom te komen.” Een landbouwenducatief, sociaal en cultureel belevingscentrum. “We willen duurzaam zijn en blijven, maar het moet natuurlijk ook rendabel zijn.”

Voor de uitbouw van Ons Dagelijks Groen werd niet over één nacht ijs gegaan. “We hebben tientallen bedrijven bezocht, onder meer in Nederland, Frankrijk en Duitsland. We voelden ons ook sterk geruggesteund door het Innovatiesteunpunt. In Duitsland was men op dit vlak voor op de tijd: door de inzet van een hoevewinkel, wijn maken, een bed & breakfast ... ▶

Ons Dagelijks Groen

Luc De Neef en
Sonja Moens

Hoevewinkel, groene zorg
én landbouweducatie

Meldert
(Oost-Vlaanderen)

Ondernemerschap

Zo ontdekten we de verschillende mogelijkheden. Uren hebben we daarover gepraat, en zo kwam van het een het ander. Ja, dit is ons levenswerk. We zouden graag zien dat het na onze tijd ook wordt voortgezet.”

Organisch gegroeid, en daar is niets mis mee. Integendeel. “We hebben bij de opstart in 2012 geen enkele subsidie gekregen voor alles wat we rond landbouwverbreding hebben opgestart. We dokterden alles zelf eerst grondig uit én becijferden alles tot na de komma. Dat blijven we ook nog elke dag doen. Voorcalculatie, nacalculatie. We evalueren ook alles en sturen bij waar nodig. Alles draait hier rond begeestering, enthousiasme”, zegt Luc.

Terug naar de basis

Het koppelt voelt en vult elkaar perfect aan, in woord en daad. Sonja werkte vele jaren buitenshuis, ver weg van de landbouwsector. “Daar ontdekte ik steeds meer dat in heel wat bedrijven het logisch, gezond boerenverstand gewoonweg ontbreekt. Dat stuitte me wel tegen de borst.” Naast dat gezond boerenverstand hebben Sonja en Luc ook de gave van het woord. Ideaal om al die passies in de verbreding in te zet-

Sonja: “Een portie gezond boerenverstand zou in elk bedrijf meer dan welkom zijn.”

© FOTOS: LIEVEN VANCOLLIE

Luc: “Ik ben een echte preiboer. Die teelt heb je meer zelf in de hand. Een bloemkool moet weg, een preistengel mag weg.”

ten. “We hadden vroeger 12 ha prei, voor verschillende seizoenen: van het najaar tot het voorjaar. Die teelt bouwden we af naar nu nog 4 ha. We verkopen onze prei in de eigen hoevewinkel of via de veiling.”

De afbouw van de hoofdteelt én de gedeeltelijke switch naar landbouwverbreding kent verschillende redenen. Sonja wilde onder meer alles wat ze had geleerd op vroegere werkplekken én haar liefde voor de landbouw in een gezamenlijk project bijbrengen. Dat was nu ruim tien jaar geleden de start van Ons Dagelijks Groen. Ja, ook deels verwijzend naar Ons Dagelijks Brood. Terug naar de natuur, terug naar de basis, terug naar voedsel als onmisbaar basisproduct. “Ik ben wel katholiek, maar geen praktiserende kerkganger”, zegt Sonja. “Geloof behoort tot alle culturen en tijdperken. Ons Dagelijks Groen: landbouw, natuur, groenten.” “Voeding is een basisproduct en de primaire sector wordt vaak te stiefmoederlijk behandeld, onder meer door het beleid”, vult boer Luc aan. “Je moet vandaag bijna een halve zot zijn om nog te willen boeren. Sommige beleidsmakers hebben het gemunt op onze stiel of zijn soms faliekant tegen boeren, en dat is

zo jammer. We hebben hier ingezet op innovatie, optimalisatie en duurzaamheid. Dat is toch wat men wil?”

Andere kijk op boeren

Naast prei worden ook andere groenten en fruit op een kleine oppervlakte aan de overkant van de straat in de groentetuin geteeld. “Daar maken onze bezoekers ook kennis met diverse, andere groenten. We oogsten met hen samen, en gaan er dan ook later culinair mee aan de slag. Mensen weer laten leren waar onze voeding vandaan komt, hoe de echte, natuurlijke smaken zijn ... We hangen daar ook een stukje geschiedenis aan vast en combineren dat met leuke verhalen. Wie zijn geschiedenis niet kent, kent ook het heden niet. Laat staan dat die weet wat de toekomst zal brengen.”

Of het nu lagereschoolkinderen op boerderijbezoek of volwassenen tijdens een dagje teambuilding zijn: na een halve of volledige dag hier te hebben vertoefd, krijg je een andere kijk op wat voor velen zo vanzelfsprekend is. “In de toekomst zullen we nog meer inzetten op teambuildings voor bedrijven. We hebben daar de accommodatie én ook wel het talent voor om dat te doen.

Maar ook hierin willen we traag maar gestaag groeien. Zonder gekke dingen te doen. Over concepten, uitvoering en promotie nadenken, voor- en nadelen afwegen, cijferen ... Pas dan kan je ook in de landbouwverbreding de beste dingen doen.”

“Voeding is een basisproduct en de primaire sector wordt vaak te stiefmoederlijk behandeld.”

Je wordt in Ons Dagelijks Groen ook ondergedompeld in de geschiedenis. “We bieden nu ook tijdreizen aan. We gaan terug in de geschiedenis, vertellen het verhaal van de landbouw door de eeuwen heen. Zo zorgen we voor verbinding tussen boer en burger, en plaatsen dat in een juist tijdsperspectief. Waarom werd gewasbescherming ingezet? Dat startte uiteraard om plagen en ziektes, hongersnood ... te beheersen. En zo zijn er nog tal van voorbeelden op te sommen. Om de hedendaagse landbouw in Vlaanderen te kennen, moet je goed weten hoe het vroeger precies was.” Het is maar een van de vele missies van boerin Sonja en boer Luc.

Werken aan duurzame toekomst

“En vooral zaken blijven doen, die voor een duurzame toekomst kunnen en zullen zorgen. Sommige collega's zijn bijvoorbeeld gestart met heel wat subsidies. Maar als die inkomstenbron op zekere dag wegvalt, kan je in de problemen komen. We hebben altijd gezorgd voor een soliede basis.”

“Ja, we hebben eerst een buffer opgebouwd. We zijn niet zomaar in het ruime sop gesprongen. We draaiden de eerste jaren ook niet break-even. Maar

we hadden een duidelijk plan van aanpak voor ogen. Dat hebben we gevolgd en daar plukken we nu de vruchten van. Zonder naast onze schoenen te lopen, want het is elke dag hard werken om te doen wat we zo graag doen.”

Zo graag doen: het is net die bezieling die maakt wat Ons Dagelijks Groen vandaag is. “Toen ik kind was, herinner ik mij goed dat een zekere Albert ook rondliep op een landbouwbedrijf waar ik regelmatig de handen uit de mouwen stak. Die man was hulpbehoevend, maar ook zo dankbaar als hij een stuk chocolade of wat anders kreeg. Dat is een van de redenen waarom we ook zorgboerderij zijn. Om mensen met minder mogelijkheden ook kansen te geven en hen van een zinvolle tijdsbesteding te laten genieten”, aldus Sonja.

Eerlijkheid in alles

Bijsturen gebeurt, indien nodig. “Zo hebben we ervoor geopteerd om niet achter de kassa van onze hoevewinkel te staan. We verkopen er niet alleen onze eigen producten, maar ook die van collega-landbouwers en anderen. Voor een goed begrip: we zijn een hoevewinkel en zullen dat ook blijven. We zullen nooit een supermarkt worden. We rekenen op de eerlijkheid van mensen. Die kunnen bij ons kopen, de prijzen ingeven én ook betalen. Ja, we rekenen op hun eerlijkheid. Uit voorzorg hebben we ook camera's gehangen, zodat we wel kunnen ingrijpen als iemand bijvoorbeeld niet betaalt, of zo. Er is hier ook heel wat sociale controle, dus dat loopt wel los.” Meer dan terecht won Ons Dagelijks Groen dan ook een award van het Steunpunt Korte Keten. ■

Sonja was een van de winnaars van de ‘Korte Ketenaward: van restafval tot marktklaar product 2022’, gefinancierd door de FOD Economie. Ze introduceerde paprika en komkommer op zoetzure wijze, waarbij ze niet-verkoopbare/tweedekeusproductie een nieuw leven inblies.

Patrick Pasgang

consulent Korte keten en Landbouwverbreding
patrick.pasgang@boerenbond.be

Laat je goed bijstaan

Landbouwverbreding is een volwaardige activiteit op de boerderij; vaak een combinatie van korte keten, recreatie, educatie en toerisme. Ook energiedelen is een mogelijke vorm van inkomstenverbreding. Starters hiermee hebben diverse redenen: diversificatie van bedrijfsrisico, bedrijfsopvolging door de kinderen, extra verdienmodel, ontwikkelen van activiteiten die minder landgebonden zijn, bedrijfscontinuïteit garanderen, klantencontacten, persoonlijke interesse en motivatie ... Dit laatste is vaak de belangrijkste factor tot slagen. Kiezen voor verbreding is geen makkelijke weg, met een enorme impact op het gezinsleven en de arbeid. De weg ernaartoe is een kluwen van wetgevingen en vergunningen. Laat je dus goed bijstaan door een consulent. Deel je ideeën met hem of haar en ga na wat kan, mag en haalbaar is. Neem geen ondoordachte beslissingen en vul een Business Model Canvas in om een beter overzicht te krijgen. Hiervoor vind je een bruikbare tool op onze website via de zoekfunctie.

“Motivatie is vaak de belangrijkste factor tot slagen.”